

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: BW.IV.431.5.2022

Kielce, dnia 18-01-2023

**Pan
Marian Buras
Burmistrz Miasta i Gminy Morawica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o Wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 135 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o Kontroli w administracji rządowej (tekst jednolity Dz.U. z 2020, poz. 224 z późn.zm.) zespół kontrolny w składzie:

- Ewelina Kasprzycka - na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 954/2022 z dnia 17.11.2022 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Panią Ewę Nowak
oraz
- Sylwia Ślizanowska – na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 955/2022 z dnia 17.11.2022 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Panią Ewę Nowak,
przeprowadził w dniu 18 listopada 2022 roku w podległym Panu Urzędzie tj. Urząd Miasta i Gminy w Morawicy ul. .Spacerowa 7, 26-026 Morawica.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w zakresie:

1. sposobu sprawowania przez gminę dozoru nad stanem cmentarzy i grobów wojennych;
2. prawidłowości wydatkowania środków przekazanych gminie na 2022 rok z przeznaczeniem na utrzymanie cmentarnictwa wojennego;

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

3. stanu utrzymania cmentarzy, kwater i grobów wojennych oraz określenia ewentualnych potrzeb wykonania prac remontowych tych obiektów.

Kontroli dokonano w oparciu o program kontroli opracowany w Biurze Wojewody w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach i zatwierdzony z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Biura Wojewody, Panią Ewę Nowak.

Kontrola objęła okres: 01 stycznia 2021 roku do dnia kontroli, tj. 18 listopada 2022 roku. Zespół kontrolny dokonały stosownego wpisu do Książki Kontroli Urzędu Miasta i Gminy w Morawicy.

W kontrolowanym okresie obowiązki Burmistrza Miasta i Gminy Morawica pełnił Pan Marian Buras.

W czasie kontroli wyjaśnień udzieliła p. Agnieszka Piszczek pracownik Urzędu Miasta i Gminy Morawicy oraz p. Monika Malicka Kierownik Referatu Kultury, Sportu i Promocji Urzędu Miasta i Gminy Morawicy.

Ustalenie stanu faktycznego

- **W zakresie sposobu sprawowania przez gminę dozoru nad stanem cmentarzy i grobów wojennych:**

Zadania wynikające z ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2337): organizowanie opieki nad grobami i cmentarzami w Urzędzie Miasta i Gminy Morawica w kontrolowanym okresie realizowane były przez p. Kamilę Boroń oraz p. Agnieszkę Piszczek.

Zespołowi kontrolnemu okazano segregator oznaczony jako KSP.414. o nazwie „Miejsca Pamięci Narodowej w Mieście i Gminie Morawica”, który zawiera korespondencję pomiędzy Świętokrzyskim Urzędem Wojewódzkim a Urzędem Gminy w Morawicy dotyczącą kontrolowanych spraw, zawierający również karty ewidencyjne obiektów cmentarnictwa wojennego, usytuowanych na terenie gminy Morawica, nad którymi opiekę sprawuje Gmina.

- **W zakresie prawidłowości wydatkowania środków finansowych przekazanych gminie na 2022 rok z przeznaczeniem na utrzymanie obiektów cmentarnictwa wojennego:**

Zakres prac związanych z utrzymaniem grobów i cmentarzy wojennych położonych na terenie Gminy Morawica w 2022 r. obejmował:

Utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych położonych na terenie gminy Morawica,

- konserwacje i remonty grobów i cmentarzy wojennych,

- pielęgnacje zieleni oraz utrzymanie porządku i czystości na grobach i cmentarzach wojennych.

Zadanie nie obejmuje miejsc pamięci – nie związanych z pochówkami w rozumieniu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2337).

Prace remontowe, o których mowa wyżej zrealizowane zostały na podstawie Porozumienia nr 13/2022 z dnia 11 marca 2022 r. oraz Aneksu nr 1 z dnia 31 maja pomiędzy Wojewodą Świętokrzyskim a Burmistrzem Miasta i Gminy w Morawicy w sprawie powierzenia obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych położonych na terenie Gminy Morawica.

Zgodnie z § 2 Porozumienia na wykonanie prac remontowych mogił położonych na terenie Gminy Morawica przekazano środki finansowe w wysokości 3 500 zł. Dokumentacja realizacji ww. porozumienia jest kompletna i znajduje się w teczce merytorycznej nr KSP.414.4.2022 Miejsca Pamięci Narodowej w Mieście i Gminie Morawica, Gmina Morawica wykorzystała dotację zgodnie z przeznaczeniem – prace zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

Gmina w ramach przyznanych środków finansowych na 2022 rok zleciła konserwację, czyszczenie, pielęgnację mogił na terenie Gminy Morawica. Okazano dokumentację dotyczącą przyznanej dotacji tj.:

W dniu 05.07.2022 roku rozstrzygnięto zapytanie ofertowe zawarte w dniu 21 czerwca 2022 roku na wycenę usługi polegającej na utrzymaniu porządku i czystości na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie gminy Morawica, w której Zakład Gospodarki komunalnej w Morawicy Sp. z o.o. ul. Kielecka 9, 26-026 Morawica zaproponował kwotę za wykonaną usługę w wysokości 3 800 zł.

- Umowa nr 383/2022 zawarta w dniu 5 lipca 2022 roku w Morawicy pomiędzy Gminą Morawica przy ul. Spacerowej 7, 26-026 Morawica reprezentowana przez inż. Marcina Dziewięckiego – zastępcę burmistrza Miasta i Gminy Morawica z dnia 3 stycznia 2020 roku w sprawie powierzenia obowiązków w zakresie gospodarki finansowej i upoważnienie do składania oświadczeń woli zwana dalej „Zamawiającym”, a Zakładem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Morawicy ul. Kielcka 9, 26-026 Morawica, reprezentowanym przez Panią Wiceprezes Teresę Gawęcką, zwanego dalej „Wykonawcą” o następującej treści:
 1. Zamawiający zleca, a Wykonawca przyjmuje do wykonania utrzymanie porządku i czystości na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie Gminy Morawica.
 2. Przedmiotem umowy jest:
 - usunięcie roślinności przerastającej kostkę brukową (dwa razy w roku) obiekty nr 1-9.

Koszenie i plewienie zieleni wokół obiektów oraz uporządkowaniu dojścia do obiektów (dwa razy w roku) obiekty nr 1,2,3,5,6,7,8,9.

- usunięcie starych zniczy, kwiatów, trawy, mchu, liści itp. (dwa razy w roku) obiekty nr 1-9.
- spryskanie dojścia do obiektu (ok. 50 m) środkiem do zwalczania chwastów (raz w roku) obiekt nr 3.
- Oczyszczanie malowanego ogrodzenia i krzyża z mchu (raz w roku) obiekty 1-9.

Przedmiot umowy zostanie wykonany w dwóch etapach:

- pierwszy od 5 lipca do 15 lipca 2022 r.
- drugi od 17 października do 31 października 2022 r.
- Aneks nr 1 do umowy nr 383/2022 z dnia 5 lipca 2022 r. zawarto w dniu 12 lipca 2022 roku w Morawicy w związku z pismem z Nadleśnictwa Daleszyce nie wyrażającego zgody na zastosowanie środków chemicznych zwalczających chwasty na obiektach zlokalizowanych na terenie będącym własnością nadleśnictwa tj. mogiła wojenna żołnierzy poległych w II wojnie światowej w Radomicach oraz mogiła Żołnierza Armii Radzieckiej poległego w 1945 r. w Radomicach odstąpiono przy ww. obiektach zastosowania środków chemicznych.
- Protokół odbioru wykonanych robót dot. umowy nr 383/2022 z dnia 5 lipca 2022 r. oraz Aneksu nr 1 z dnia 12 lipca 2022 r. (sporządzony w dniu 03.11.2022 r.).
- Protokół odbioru wykonanych robót- etap II dot. umowy nr 383/2022 z dnia 5 lipca 2022 r. oraz Aneksu nr 1 z dnia 12 lipca 2022 r. (sporządzony w dniu.11.2022 r.).

Gmina Morawica wykorzystała dotację zgodnie z przeznaczeniem. Prace zostały zrealizowane w pełnym zakresie.

Fakt konserwacji, czyszczenia, pielęgnacji mogił na terenie Gminy Morawica stwierdzono podczas wizytacji obiektów cmentarnictwa wojennego.

- **W zakresie stanu utrzymania cmentarzy, kwater i grobów wojennych oraz określenia ewentualnych potrzeb wykonania prac remontowych tych obiektów:**

Zespół kontrolny, w obecności p. Moniki Malickiej Kierownika Referatu Kultury, Sportu i Promocji przeprowadziły oględziny obiektów cmentarnictwa wojennego, znajdujących się na terenie podległym UMiG Morawica:

ogłędziny – mogiły Wojennej Żołnierzy Poległych w II Wojnie Światowej; mogiła zlokalizowana w lesie po lewej stronie przy asfaltowej drodze pożarowej nr 25 prowadzącej z miejscowości Łabędziów do Radomic II, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Żołnierza Armii Radzieckiej poległego w 1945 r.; mogiła zlokalizowana jest w lesie, przy drodze pożarowej nr 25; droga ta prowadzi z miejscowości Łabędziów do Radomic II, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – Cmentarza Wojennego Żołnierzy Radzieckich i Frontu Ukraińskiego poległych w styczniu 1945 r.; mogiła usytuowana po prawej stronie ul. Zbożowej w Radomicach I, prowadzącej z Radomic I do Radomic II, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej Żołnierzy Armii Radzieckiej poległych w 1945 r.; mogiła zlokalizowana jest w lesie, przy drodze leśnej ul. Leśna, prowadząca z Brudzowa przez Lipie do Zaborza, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej Trzech Powstańców Styczniowych; mogiła zlokalizowana jest w lesie, przy drodze leśnej, ul. Leśna, prowadząca z Brudzowa przez Lipie do Zaborza, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej żołnierzy poległych w czasie działań wojennych, Armia Rosyjska, Armia Niemiecka; mogiła usytuowana na prywatnej posesji w Woli Morawickiej przy ul. Tarnowskiej 110, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej: Bolesława Brzozowskiego, Władysława Pabiana, Stefana Kaczora zamordowanych przez hitlerowców; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej Żołnierzy Radzieckich poległych w 1945 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Stanisława Jędrzejewskiego, który żył lat 55, zm. śm. trag. 8.IX.1943 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Antoniego Goska ps. „Karp”, który zginął w walce z hitlerowcami 31 XII 1942 r. w Brudzowie; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Bronisława Jamiola, zm. 20 lutego 1945 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiła została odnowiona bez wiedzy i zgody Gminy Morawica i Wojewody Świętokrzyskiego;

ogłędziny – mogiły indywidualnego Polskiego Partyzanta Poległego w 1944 r.; mogiła usytuowana w lesie „Dębina” w miejscowości Obice-Pastwiska, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Jacka Miziury, który zginął 8.VIII.1944 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Brzezinach, mogiła została odnowiona bez wiedzy i zgody Gminy Morawica i Wojewody Świętokrzyskiego;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Stanisława Macieja Dębskiego ps. Radwan Dębski żołnierza AK Wybranieckich, który zginął 9.09.1944, mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Brzezinach, mogiła została odnowiona bez wiedzy i zgody Gminy Morawica i Wojewody Świętokrzyskiego;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Romana Barana, który żył lat 21, zm. śm. trag. dnia 7 II 1945 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Brzezinach, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły indywidualnej Anieli Jędrochy, która żyła lat 24, zm. śm. tr. 15 I 1945 r.; mogiła usytuowana na cmentarzu parafialnym w Brzezinach, mogiła w dobrym stanie utrzymania;

ogłędziny – mogiły zbiorowej Cmentarz Żołnierzy Rosyjskich poległych w latach 1914-1918 w potyczkach z wojskami austriackimi; mogiła usytuowana na nieistniejącym już starym cmentarzu parafialnym w Brzezinach, mogiła w dobrym stanie utrzymania.

Ocena wykonywania zadań

Zespół kontrolny ocenia działania gminy w kontrolowanym zakresie w następujący sposób:

1. W zakresie sposobu sprawowania przez gminę dozoru nad stanem cmentarzy i grobów wojennych – **ocena pozytywna z uchybieniami**;
2. W zakresie prawidłowości wydatkowania środków przekazanych gminie na 2022 rok z przeznaczeniem na utrzymanie cmentarnictwa wojennego – **ocena pozytywna**;
3. W zakresie stanu utrzymania cmentarzy, kwater i grobów wojennych oraz określenia ewentualnych potrzeb wykonania prac remontowych tych obiektów – **ocena pozytywna z uchybieniami**.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski wnoszę o:

W związku z odnowieniem mogiły indywidualnej Bronisława Jamiola usytuowanej na cmentarzu parafialnym w Lisowie, mogiły indywidualnej Jacka Miziury Żołnierza Armii Krajowej oraz mogiły Stanisława Macieja Dębskiego Żołnierza Armii Krajowej ps. Radwan bez wiedzy i zgody Burmistrza Miasta i Gminy Morawica i Wojewody Świętokrzyskiego, zgodnie art. 5. Ustawy z dnia 28 marca 1933 roku *o grobach i cmentarzach wojennych* (Dz.U. z 2018 poz. 2337) przeprowadzanie robót ziemnych, wznoszenie pomników i innych urządzeń na cmentarzach i grobach wojennych wymaga zezwolenia Wojewody, w związku z powyższym wzywa się Burmistrza do wyjaśnienia przedmiotowej kwestii.

Zwraca się również uwagę na potrzebę dokumentowania czynności faktycznego sprawowania dozoru nad obiektami cmentarnictwa wojennego oraz ich częstotliwość np. w formie notatek służbowych.

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli.

Proszę Pana Burmistrza podjęcie działań w przyszłości mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz przesłanie wyjaśnień powyższej kwestii w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 47 wymienionej na wstępie ustawy o Kontroli w administracji rządowej, przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Podpis
Zbigniew Koniusz
Wojewoda Świętokrzyski